

HOVRÄTTEN ÖVER
SKÅNE OCH BLEKINGE
Avdelning 2
Rotel 24

DOM
2023-04-04
Malmö

Mål nr
B 681-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Blekinge tingsrätts dom den 31 januari 2023 i mål nr B 2661-22, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagare Stina Brindmark
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Karlskrona

Klagande (Målsägande)

Marita Johansson

Företrädd av åklagaren

Motpart (Tilltalad)

MARCUS Per-Ola Ekdahl, 19710517-3335
Lindgrensgatan 11
294 33 Sölvesborg

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Henrik Månsson
Amber Advokater Karlskrona KB
Ronnebygatan 49
371 34 Karlskrona

SAKEN

Trolöshet mot huvudman

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens domslut och

- dömer Marcus Ekdahl för trolöshet mot huvudman vid 16 tillfällen mellan den 16 juni 2021 och den 25 december 2021.
- bestämmer påföljden till villkorlig dom och dagsböter 60 om 300 kr,
- förpliktar Marcus Ekdahl att betala skadestånd till Marita Johansson med 57 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 25 december 2021 till dess att betalning sker, samt
- ålägger Marcus Ekdahl att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

I övrigt gäller tingsrättens domslut.

Dok.Id 453387

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 846 201 80 Malmö	Hovrättstorget 1	040-35 57 00 E-post: hovratten.skaneblekinge@dom.se www.hovrattenskanablekinge.domstol.se - Se där om hovrättens personuppgiftsbehandling		måndag – fredag 08:00–16:00

Henrik Månsson får för uppdraget i hovrätten, efter korrigerig för felräkning, ersättning av staten med 4 920 kr. Av beloppet avser 3 936 kr arbete och 984 kr mervärdesskatt. Marcus Ekdahl ska ersätta staten denna kostnad.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Åklagaren har yrkat att hovrätten dömer Marcus Ekdahl för trolöshet mot huvudman och bestämmer påföljden till villkorlig dom med dagsböter.

Marita Johansson har yrkat att hovrätten bifaller hennes skadeståndstalan.

Marcus Ekdahl har motsatt sig ändring.

Åklagaren har i hovrätten justerat gärningsbeskrivningen genom att i andra meningen lägga till ”*vilket inneburit skada för huvudmannen*” efter ”sitt eget och andra närståendes bankkonton”.

Målet har avgjorts utan huvudförhandling.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

Hovrätten har tagit del av samma utredning som tingsrätten. Tingsrättens upptagning av förhöret har spelats upp.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Skuld

Marcus Ekdahl var under den aktuella perioden förordnad som god man för sin syster Marita Johansson och hade på grund av sin förtroendeställning att för henne sköta en ekonomisk angelägenhet. Det är – som tingsrätten funnit - klarlagt att Marcus Ekdahl av Marita Johanssons medel lämnat gåvor till sig själv och till andra närstående till Marita Johansson på sätt åklagaren gjort gällande. Frågorna i hovrätten är om gåvorna var otill-låtna och, i så fall, om Marcus Ekdahl har handlat med uppsåt.

Enligt 14 kap. 12 § första stycket föräldrabalken får en god man inte ge bort den enskildes egendom, om det inte är fråga om personliga presenter vars värde inte står i miss-förhållande till den enskildes ekonomiska villkor.

Syftet med gåvorna var enligt Marcus Ekdahl att uppfylla hans och Marita Johanssons mors vilja, dvs. att säkerställa att Marita Johanssons far, vid Marita Johanssons frånfälle, inte skulle ärva tillgångar som hade sitt ursprung i arvet efter modern. Det har alltså funnits en avsikt att minska Marita Johanssons tillgångar i den omfattning som skulle motsvara det förväntade arvet efter modern. Vid en bedömning av om gåvorna stått i missförhållande till Marita Johanssons ekonomiska villkor anser hovrätten att det är det sammantagna beloppet vid respektive gåvotillfälle som bör ställas i relation till Marita Johanssons ekonomiska villkor.

Av utredningen framgår att Marita Johansson vid utgången av 2021, om gåvorna inte hade lämnats, skulle ha haft tillgångar om sammanlagt ca 300 000 kr. Gåvorna har alltså vid respektive gåvotillfälle motsvarat ca 10 procent av Marita Johanssons tillgångar. Vid tidpunkten för gåvorna hade Marita Johansson även del i dödsboet efter sin mor. Utbetalning av arvet efter modern ägde dock rum först i augusti 2022 och uppgick då till ca 260 000 kr. Även med beaktande av det kommande arvet har gåvorna varit av den omfattningen att de inte kan anses ha utgjort personliga presenter i enlighet med föräldrabalkens bestämmelser.

I fråga om Marcus Ekdahls uppsåt gör hovrätten följande bedömning. Att Marcus Ekdahl diskuterat sin avsikt att genom gåvor minska Marita Johanssons tillgångar med överförmyndaren kan inte uppfattas på annat sätt än att han förstod att ett sådant handlande kunde stå i strid med det uppdrag han hade som god man för henne. Redan av Marcus Ekdahls egna uppgifter har framkommit att han inte fått något klart besked från överförmyndaren om vad som gällde i frågan. Inte heller de uppgifter som han fick av den tidigare överförmyndaren kan ha fått honom att tro att handlandet var tillåtet, i vart fall inte utan särskilt godkännande från överförmyndaren. Marcus Ekdahl får därför anses ha insett risken för att överföringarna inte varit tillåtna inom ramen för hans uppdrag. Det fanns mot den bakgrunden anledning för Marcus Ekdahl att förvissa sig om att de tänkta åtgärderna var förenliga med uppdraget som god man. Detta kunde han ha gjort genom att bl.a. närmare ta del av den informationsbroschyr som han hade erhållit eller genom att söka vägledning på annat håll. Genom att underlåta detta får Marcus Ekdahl

ha förhållit sig likgiltig till om hans agerande var tillåtet eller inte. Att Marcus Ekdahl redovisade utbetalningarna i årsräkningen föranleder inte någon annan bedömning.

Marcus Ekdahl har alltså haft uppsåt till samtliga relevanta omständigheter och ska dömas för sexton fall av trolöshet mot huvudman.

Påföljd

Det samlade straffvärdet uppgår till fyra månaders fängelse. Marcus Ekdahl förekommer inte sedan tidigare i belastningsregistret och det saknas särskild anledning att befara att han kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet. Påföljden bör därför bestämmas till villkorlig dom i förening med måttliga dagsböter.

Skadestånd

Vid denna utgång har Marcus Ekdahl att ersätta Marita Johansson för den skada hon lidit till följd av brotten. Om beloppet råder inte tvist.

Övrigt

Eftersom fängelse ingår i straffskalan för trolöshet mot huvudman ska Marcus Ekdahl åläggas att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Marcus Ekdahls ekonomiska förhållanden är sådana att han vid denna utgång i målet ska förpliktas att återbetala kostnaden för försvaret i hovrätten till staten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2 maj 2023.

BLEKINGE TINGSRÄTT
BLEKINGE TR

Dom
Meddelad i KARLSKRONA
2023-01-31

Målnummer
B 2661-22

Parter och domslut

Marcus Ekdahl

Parter

Tilltalad

MARCUS Per-Ola Ekdahl, 19710517-3335
Lindgrensgatan 11, 294 33 Sölvesborg

Offentlig försvarare

Advokat Henrik Månsson
Amber Advokater Karlskrona KB
Ronnebygatan 49, 371 34 Karlskrona

Åklagare

Kammaråklagare Stina Brindmark
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Karlskrona
Box 21003, 200 21 Malmö

Målsägande (part)

Lena MARITA Johansson
Benvedsvägen 1 Lgh 1001, 294 37 Sölvesborg

Företräds av åklagaren

Domslut

Åtal som Marcus Ekdahl frikänns från

Trolöshet mot huvudman (antal brott: 8), 10 kap 5 § 1 st brottsbalken, 2021-06-16, Sölvesborgs kommun

Trolöshet mot huvudman (antal brott: 8), 10 kap 5 § 1 st brottsbalken, 2021-12-25, Sölvesborgs kommun

Skadestånd

Marita Johanssons begäran om skadestånd avslås.

Ersättning och återbetalning

Henrik Månsson får ersättning av staten med 5 200 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 4 160 kr arbete
- 1 040 kr mervärdesskatt

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress

Box 319
371 25 KARLSKRONA

Besöksadress

Rådhuset, Stortorget
KARLSKRONA

Expeditionstid

måndag - fredag
08:00-16:00

Telefon

0455-33 54 00

E-post

blekinge.tingsratt@dom.se

Webb

www.blekingetingsratt.domstol.se

Staten ska stå för kostnaderna.

Yrkanden

Stämningsansökan, aktbilaga 1, 2022-10-05, åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Marcus Ekdahl ska dömas för trolöshet mot huvudman (antal brott: 16) enligt 10 kap 5 § 1 st brottsbalken.

Gärningsbeskrivning

1.1 TROLÖSHET MOT HUVUDMAN (5000-K377565-22)

Marcus Ekdahl har i egenskap av god man för Marita Johansson haft tillgång till hennes bankmedel och varit skyldig att redovisa för egendomen. Marcus Ekdahl har genom flera överföringar den 16 juni 2021 och den 25 december 2021 överfört totalt 57 000 kr till sitt eget och andra närståendes bankkonton. Det hände genom 16 överföringar under perioden den 16 juni 2021 till den 25 december 2021 i Sölvesborg, Sölvesborgs kommun enligt nedan

Brottstid	belopp	mottagare
2021-06-16	10 000 kr	A.J
2021-06-16	10 000 kr	Marcus Ekdahl
2021-06-16	3 000 kr	C.J
2021-06-16	3 000 kr	L.E
2021-06-16	3 000 kr	N.J
2021-06-16	3 000 kr	S.J
2021-06-16	3 000 kr	T.E
2021-06-16	3 000 kr	T.E
2021-12-25	1 500 kr	C.J
2021-12-25	1 500 kr	L.E
2021-12-25	1 500 kr	N.J
2021-12-25	1 500 kr	S.J
2021-12-25	1 500 kr	T.E
2021-12-25	1 500 kr	T.E
2021-12-25	5 000 kr	A.J
2021-12-25	5 000 kr	Marcus Ekdahl

.

Marcus Ekdahl begick gärningen med uppsåt.

Skadestånd

Marita Johansson har begärt att Marcus Ekdahl ska betala skadestånd med 57 000 kr. Beloppet avser återbetalning av gåvor Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 25 december 2021 tills betalning sker.

3. Skäl

Åklagaren har yrkat enligt stämningsansökan.

Marcus Ekdahl har vitsordat de faktiska omständigheterna men förnekat brott under åberopande av att han saknat uppsåt till brott. Han har bestritt men vid fällande dom vitsordat skadeståndsanspråket.

Åklagare har som skriftlig bevisning åberopat bland annat den årsredovisning som Marcus Ekdahl givit in till Överförmyndarnämnden. Av denna framgår att han skrivit såväl belopp som vad gåvorna avser och till vem dessa lämnats. Han har också tagit upp kostnaden för gåvorna i sammanräkningen av Marita Johanssons utgifter för aktuellt år. Åklagaren har också åberopat en broschyr som ska ha lämnats till Marcus Ekdahl då denne blev god man för sin syster under år 2021, och i denna framgår att det finns ett gåvoförbud rörande annat än sedvanliga gåvor. Beträffande Marita Johanssons ekonomi har åklagaren anfört att hon hade en månatlig inkomst om 11 734 kr i månad och betalade 4 950 kr i hyra.

Försvaret har invänt att Marita Johansson hade tillgångar i sådan omfattning att gåvorna motsvarat tio procent av hennes förmögenhet.

Hörd över åtalet har Marcus Ekdahl berättat: Hans mor blev sjuk i cancer så hon levde inte längre än fyra månader till under år 2021. De hade mycket tid tillsammans på sjukhuset och under resor. Hennes vilja var att hennes arv inte skulle gå till hennes förre man Lennart. Lennart, Maritas pappa har aldrig träffat Marita. Hans mor gick bort den 19 april 2021 och han försökte leva upp till sin mors vilja. Han skötte både sin mors ekonomi och Maritas ekonomi. När modern gick bort föreslog han att han skulle bli god man för Marita och så blev det. I augusti 2022 fick de i arv 260 000 kr per syskon efter sin mor.

Hans tanke var att skänka bort så mycket sammantaget att det motsvarade arvet om cirka 260 000 kr för att inte Lennart skulle få del av detta. Han frågade överförmyndaren om det var en framkomlig väg. Hon skruvade på sig och sa inget. Han var också i kontakt med en person som tidigare varit överförmyndare. Den gamle överförmyndaren sa inte tydligt nej utan sa att det hade hon tyckt var OK.

Han har ögnat broschyren som han fick från Överförmyndarnämnden, hans far gick bort i juni samma år. Han visste inte att det fanns ett gåvoförbud.

Eftersom han är skattebetalare är överförmyndaren också hans hjälp som ska hjälpa honom, lika mycket som Marita. Marita har bott på en institution sedan 5-6 års ålder. Hon har inte bott med familjen. Han har besökt henne och alltid försökt ha sin fru eller barnen eller hunden med sig. Hon blir glad av att träffa dem. De har inte tidigare tagit emot gåvor från Marita. För några år sedan slutade de fira jul tillsammans då det inte fungerade, men de har firat henne på födelsedagar och sånt.

Marita fick pension på strax under 12 000 kr och lön för dagarbete. Han betalade fakturor från matvarubutiken för Marita.

Han var inte medveten om gåvoförbudet. Det var lättare för honom att redovisa utbetalningarna om han "klumpade ihop pengarna" vid redovisningen till överförmyndaren. Beträffande nyår tyckte han inte det skulle vara större belopp, ingen fyllde jämnt. Det var rimliga summor han skänkte bort. Marita var inte inblandad i detta, hon har begränsad förmåga att kommunicera med omvärlden.

Tingsrättens bedömning.

I detta mål som i andra brottmål har åklagaren genom den åberopade bevisningen skyldighet att styrka åtalet. Tingsrätten finner att Marcus Ekdahl vitsordat de faktiska omständigheterna. Det är således utrett att han genomfört de ekonomiska transaktioner som åklagaren gjort gällande och att han redovisat dessa mycket tydligt i sin årsredovisning rörande system Marita Johansson. Det är som åklagaren anført inte tillåtet att ge gåvor i större omfattning. Frågan som tingsrätten har att bedöma är om det varit fråga om ett uppsåtligt brottsligt förfarande såsom åklagaren påstår.

Åklagaren har i sin formulering av gärningsbeskrivningen inte angivit att målsäganden till följd av Marcus Ekdahls handlande därigenom skadat huvudmannen. Tingsrätten finner dock att man kan läsa ut detta av innebörden av gärningsbeskrivningen i övrigt.

Frågan är då om Marcus Ekdahl haft uppsåt till brottslig gärning. Han har förnekat detta. Mot åklagarens påstående om uppsåt talar Marcus Ekdahls tydliga redovisning av vilka gåvor som skett, och som ingivits till överförmyndaren. Han har också förklarat att han tog upp vad han avsåg göra med överförmyndaren som då inte sa något. Eftersom överförmyndaren inte hörts i målet får den uppgiften tas för god. Enbart det förhållandet att en broschyr med skyldigheter för en god man överlämnats till Marcus Ekdahl då denne tillträdde som god man är inte nog för att förringa hans uppgifter. Tingsrätten finner vid en samlad bedömning mot bakgrund av den bevisning som åklagaren nu åberopat att Marcus Ekdahl saknat uppsåt till brottslig gärning och frikänner honom. Till följd därav ska skadeståndsanspråket ogillas.

Försvaren Henrik Månsson tillerkänns yrkad ersättning, den skall stanna på staten.

Rätten

Rådmannen Jens Mjöberg samt nämndemännen Per Anders Nygård, Percy Persson och James Shirin Saheb
Rätten är enig.

Digitalt signerad av rådmannen Jens Mjöberg

Överklagandeinformation

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Blekinge tingsrätt senast den 21 februari 2023. Överklagandet ska vara skriftligt. Blekinge tingsrätt skickar det vidare till Hovrätten över Skåne och Blekinge.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Blekinge tingsrätts namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Blekinge tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Blekinge tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Hovrätten över Skåne och Blekinge.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Hovrätten över Skåne och Blekinge skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Hovrätten över Skåne och Blekinge tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd.

Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i 4 olika fall.

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Blekinge tingsrätt eller Hovrätten över Skåne och Blekinge om du har frågor.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se